

**Η**  
**ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**  
**2ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ**

Συνήλθε στις 17 Μαρτίου 2023 με την εξής σύνθεση: Κωνσταντίνος Τόλης, Πρόεδρος, Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου, Εισηγήτρια και Χρήστος Σώκος, Μέλη.

Για να εξετάσει την, από 09.02.2023, προδικαστική προσφυγή με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 179/13.02.2023 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...», όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του ν.π.δ.δ. με την επωνυμία ... (εφεξής αναθέτουσα αρχή), όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα αιτείται όπως ακυρωθεί η με αριθμό 18/30.01.2023 απόφαση της οικονομικής επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, με την οποία εγκρίθηκε το πρακτικό Νο 1 της επιτροπής διενέργειας του υπόψη διαγωνισμού, που εκδόθηκε στο πλαίσιο του δημόσιου ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού με τίτλο: «..., ΤΜΗΜΑ Β», εκτιμώμενης αξίας 1.415.545,58€, πλέον Φ.Π.Α 24%, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής (με αριθμ. πρωτ. ... 2022-11-07 διακήρυξη, συστημικός αριθμός ΕΣΗΔΗΣ: ...).

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Χρυσάνθη Αν. Χαραλαμποπούλου.

**Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα**  
**Σκέφτηκε κατά τον Νόμο**

1. Επειδή, για την άσκηση της εν λόγω προδικαστικής προσφυγής προκύπτει πως έχει προσκομιστεί, ελεγχθεί και δεσμευτεί το υπ' αριθμ. ... ποσού επτά χιλιάδων εβδομήντα επτά ευρώ και εβδομήντα τριών λεπτών (7.077,73€) αναλογούν παράβολο υπέρ Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τα

άρθρα 363 παρ. 1 του ν. 4412/2016 (Α' 147) και 5 παρ. 1 του π.δ. 39/2017 «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της ΑΕΠΠ» (Α' 64) (εφεξής Κανονισμός).

2. Επειδή, η προσφεύγουσα άσκησε την, από 09.02.2023, προδικαστική προσφυγή της, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης ΕΑΔΗΣΥ 179/13.02.2023, με χρήση του τυποποιημένου εντύπου της Αρχής, όπως προβλέπεται από τα άρθρα 362 παρ. 2 του ν. 4412/2016 και 8 παρ. 2 του Κανονισμού.

3. Επειδή, εμπρόθεσμα η προσφεύγουσα προσβάλλει την ως άνω πράξη, καθόσον η κατ' αυτής προδικαστική προσφυγή έχει κατατεθεί εντός της προθεσμίας που ορίζουν τα άρθρα 361 παρ. 1 περ. (α) του ν. 4412/2016 και 4 παρ. 1 περ. (α) του Κανονισμού. Σημειώνεται ότι η προσβαλλόμενη, υπ' αριθμ. 18/30.01.2023 πράξη της αναθέτουσας αρχής με θέμα: *«Έγκριση Πρακτικού Νο 1 αξιολόγησης οικονομικών προσφορών, διευκρίνιση τιμής και ορισμού προσωρινού αναδόχου της Δημοπρασίας του έργου με «... ΤΜΗΜΑ Β» της πράξης με τίτλο «...» - ΟΠΣ ...» αρ. μελ. .../2020 Β.»*, αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο του επίμαχου διαγωνισμού (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ) στις 31.01.2023.

4. Επειδή, η προσφεύγουσα, που υπέβαλε προσφορά στον εν θέματι διαγωνισμό, η οποία απορρίφθηκε κατόπιν των επεξηγήσεων που παρείχε επί της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς της, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 88 του ν. 4412/2016, ως ισχύει, θεμελιώνει άμεσο, ενεστώς και προσωπικό έννομο συμφέρον για την άσκηση της εν λόγω προδικαστικής προσφυγής. Πιο συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι υφίσταται δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, σύμφωνα με το άρθρο 360 παρ. 1 του ν. 4412/2016, καθόσον με την προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής μη νομίμως αποκλείστηκε από τον διαγωνισμό, με το σκεπτικό ότι η προσφορά της δεν πληροί τις τεχνικές προδιαγραφές της διακήρυξης, διότι προσκλήθηκε εγγράφως από την αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να τεκμηριώσει μόνο την βιωσιμότητα της οικονομικής της προσφοράς, ο δε διαγωνισμός, στον οποίο συμμετέχει *«... δεν περιλαμβάνει κανένα απολύτως όρο ή προϋπόθεση σχετιζόμενο με την απόδειξη στο προσυμβατικό στάδιο της τεχνικής επάρκειας των προσφερόμενων ειδών ή με*

*υποβολή τεχνικής προσφοράς ή με συμμόρφωση των υλικών της εργολαβίας με τεχνικές προδιαγραφές...».*

5. Επειδή, η οικεία αναθέτουσα αρχή απέστειλε το με αριθμ. πρωτ. .../.../21.02.2023 έγγραφο απόψεων σε σχέση με την υπό κρίση προσφυγή, το οποίο ελήφθη υπόψη από την Αρχή.

6. Επειδή, στις 28.02.2023 η προσφεύγουσα υπέβαλε εμπροθέσμως υπόμνημα, σύμφωνα με το άρθρο 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016, ως τροποποιήθηκε και ισχύει, το οποίο ελήφθη υπόψη από την Αρχή.

7. Επειδή, από την επισκόπηση του συνόλου των στοιχείων της εξεταζόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα εξής: Α) Στην προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία ζητήθηκαν διευκρινίσεις επί των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών που υπέβαλαν τρεις (3) οικονομικοί φορείς, αναφέρεται ρητώς ότι: «... Μετά από την ολοκλήρωση του ελέγχου των υποφακέλων «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» και «Οικονομική Προσφορά», διαπιστώθηκε ότι το ποσοστό της προσφοράς τριών εκ των διαγωνιζόμενων φορέων είναι μεγαλύτερο από το μέσο όρο όλων των προσφορών (33,93%) προσαυξημένο με δέκα ποσοστιαίες μονάδες (43,93%). Συγκεκριμένα: Η προσφερόμενη έκπτωση του οικονομικού φορέα «...», 52,04%, είναι μεγαλύτερη κατά 8,11 ποσοστιαίες μονάδες από τη μέγιστη επιτρεπόμενη, που είναι 43,93%. • Η προσφερόμενη έκπτωση του οικονομικού φορέα «...», 51,00%, είναι μεγαλύτερη κατά 7,07 ποσοστιαίες μονάδες από τη μέγιστη επιτρεπόμενη, που είναι 43,93%. • Η προσφερόμενη έκπτωση του οικονομικού φορέα «... και δ.τ. ...», 46,00%, είναι μεγαλύτερη κατά 2,07 ποσοστιαίες μονάδες από τη μέγιστη επιτρεπόμενη, που είναι 43,93%. Στη συνέχεια η Επιτροπή εισηγήθηκε στην Αναθέτουσα Αρχή για την παροχή διευκρινίσεων από τους παραπάνω τρεις Οικονομικούς φορείς, καθότι οι προσφορές τους ήταν ασυνήθιστα χαμηλές. Σύμφωνα με την παρ. η του 4.1 άρθρου της Διακήρυξης, η Αναθέτουσα Αρχή ζήτησε διευκρινίσεις σχετικά με: • τους συντελεστές κόστους του έργου με αποδεικτικά μέσα, όπως π.χ. προσφορές υλικών, συμβάσεις, συμφωνητικά κλπ. • τα υλικά της προσφοράς τους, «... τα οποία πρέπει να είναι σύμφωνα και σε αντιστοίχιση με τις προδιαγραφές που αναφέρονται στη μελέτη, κατόπιν τεκμηρίωσης» εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, δηλαδή μέχρι 26/12/2022, μέσω της

λειτουργίας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ....». Μετά από τη λήψη των σχετικών επεξηγήσεων από τους οικονομικούς φορείς, η επιτροπή διαγωνισμού συνεδρίασε εκ νέου στις 16.01.2023 και αποφάσισε μεταξύ άλλων, την απόρριψη της προσφοράς της προσφεύγουσας, για τους κάτωθι λόγους: «Σε ό,τι αφορά στις διευκρινίσεις του οικονομικού φορέα «...»: 2.1 Δεν αναφέρεται το εργοστάσιο κατασκευής των φωτιστικών, παρά μόνο η οικονομική προσφορά της εταιρείας «...», η οποία εδρεύει σε ... και .... Επίσης στο φυλλάδιο του κατασκευαστή το οποίο έχει κατατεθεί, ως «κατασκευαστής» (manufacturer) αναφέρεται η εταιρεία «...» με έδρα τη ..., ενώ το εργοστάσιο κατασκευής αναφέρεται ότι βρίσκεται στην ... (...). 2.2 Υπάρχουν κενά σε σχέση με τις προδιαγραφές της μελέτης (π.χ. επιτρεπτές κλίσεις φωτιστικών, προστασία από απότομη αύξηση της θερμοκρασίας, διακοπή τροφοδοσίας όταν «ανοίγει» το κάλυμμα του φωτιστικού κλπ.) 2.3 Στο φυλλάδιο του κατασκευαστή αναφέρεται η συμμόρφωση με τα πρότυπα που αναφέρονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές της μελέτης, αλλά δεν τεκμηριώνονται με αντίστοιχα test reports ή δηλώσεις συμμόρφωσης. Επίσης δεν έχουν κατατεθεί πιστοποιήσεις CE, ENEC, ENEC+. Δεν υπάρχουν test reports κατά LM79 και L80/B10-L90B10 για 100.000 ώρες ζωής, καθώς και οι πιστοποιήσεις των εργαστηρίων κατά ISO 17025. 2.4 Δεν έχουν κατατεθεί τα πιστοποιητικά ISO 9001:2015 και ISO 14001:2015 του εργοστασίου κατασκευής. 2.5 Σε αντιστοιχία με την παράγραφο 1.5, ενδεικτικά αναφέρεται ότι τα προσφερόμενα κρεμαστά φωτιστικά έχουν φωτεινή ροή κατά +40,20 % μεγαλύτερη από αυτήν της μελέτης.».

B) Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι προκειμένου να ανταποκριθεί στην ως άνω πρόσκληση παροχής διευκρινίσεων επί της οικονομικής της προσφοράς, υπέβαλε αναλυτικό πίνακα άμεσου και έμμεσου κόστους της κατασκευής, με προσδιορισμό της αξίας των υλικών, των μηχανημάτων και της εργασίας, με προσδιορισμό των σταθερών εξόδων και των χρονικώς συναρτημένων εξόδων που βαρύνουν το έργο, συνοδεύει αναλυτικής αναφοράς για κάθε ένα εκ των προσφερόμενων υλικών και φωτιστικών, βάσει του προϋπολογισμού της μελέτης και του αναλυτικού τιμολογίου. Επίσης, υπέβαλε τις αντίστοιχες οικονομικές προσφορές των προμηθευτών της και τα τεχνικά φυλλάδια αυτών για την τεκμηρίωση, όχι της συμμόρφωσής τους με τις προδιαγραφές (αφού τούτο ουδέποτε υπήρξε αντικείμενο αξιολόγησης και

ελέγχου στο πλαίσιο του παρόντος διαγωνισμού), αλλά της αντιστοίχισής τους με τα υλικά που αναφέρονται στη μελέτη, ως ζητήθηκε.

Η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται ότι εξέτασε ενδελεχώς το σύνολο των διευκρινίσεων του εν λόγω οικονομικού φορέα, λαμβάνοντας υπόψη της τα στοιχεία που περιέχονται στα άρθρα της σύμβασης (βλ. άρθρο 53 του ν. 4412/2016) και πιο συγκεκριμένα, τις τεχνικές προδιαγραφές των υλικών, προκειμένου να αξιολογήσει τα τεχνικά στοιχεία της επίμαχης προσφοράς, η δε ορθότητα της απόφασής της να ζητήσει διευκρινίσεις τόσο σε σχέση με τα οικονομικά, όσο και σε σχέση με τεχνικά στοιχεία της προσφοράς, ερείδεται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 (βλ. Ελ.Συν. Κλιμ.Ε Πράξη 383/2017). Ως χαρακτηριστικά αναφέρει η αναθέτουσα αρχή: «... η τεχνική προσφορά έχει άμεση σχέση με την οικονομική προσφορά. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου προ ΓΕ & ΟΕ, Απροβλέπτων, Ρήτρας πρόσθετης καταβολής, Αναθεώρησης και ΦΠΑ, ανέρχεται σε 1.013.115,40€ και συνίσταται από δύο ομάδες εργασιών: • ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ..., προϋπολογισμού 968.875,40 € • ΚΑΘΑΙΡΕΣΗ ..., προϋπολογισμού 44.240,00€ Η Ομάδα Ι, δηλ. η προμήθεια και εγκατάσταση των ... αποτελεί το 95,63 % του συνολικού προϋπολογισμού του έργου. Ακόμη, ο προϋπολογισμός της Ομάδας διαμορφώνεται πρωτίστως (σε ποσοστό άνω του 60 %) από το κόστος της προμήθειας των 8 .... Επομένως ορθά η ΑΑ ζήτησε διευκρινίσεις επί των τεχνικών χαρακτηριστικών των ..., διότι αυτές καθορίζουν το κόστος αγορά τους, άρα και την οικονομική προσφορά του Προσφέροντα. Οι διευκρινίσεις, η συμμόρφωση με τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές, όπως και η κατάθεση των απαιτούμενων πιστοποιητικών που αναφέρονται επίσης στις Τεχνικές Προδιαγραφές αποτελούν τεκμήρια για την αιτιολόγηση της τεχνικής, επομένως και της οικονομικής προσφοράς. [...]».

Τέλος, ως προς τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος, κατά τον οποίον θα έπρεπε να ζητηθεί η συμπλήρωση των τεχνικών εγγράφων, δυνάμει του άρθρ. 102 του ν. 4412/2016, η αναθέτουσα Αρχή αντιτείνει ότι το ως άνω άρθρο: «...ενεργοποιείται μόνον εφόσον αφορά σε επουσιώδεις ασάφειες της προσφοράς και επιδιώκει τη συμπλήρωση νομίμως κατ' αρχήν υποβληθέντων στοιχείων και όχι την αναπλήρωση της έλλειψης τέτοιων ή την τροποποίηση

του περιεχομένου της προσφοράς, ώστε να συμφωνεί με όρους της διακήρυξης (βλ. Ελ.Συν.Κλιμ.Ζ Πράξη 123/2017).».

Γ) Από το σαφές περιεχόμενο του άρθρ. 88 του ν. 4412/2016, βάσει του οποίου ο ελεγχόμενος υποψήφιος παρέχει διευκρινίσεις (ενδεικτικά) επί των οικονομικών χαρακτηριστικών της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, επί των τεχνικών λύσεων που επέλεξε ή επί των εξαιρετικά ευνοϊκών συνθηκών που διαθέτει για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, επί της πρωτοτυπίας του προτεινόμενου έργου ή των προς προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών κλπ, προκύπτει ότι στην προκείμενη περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή παραβίασε την αρμοδιότητά της όπως αξιολογήσει μόνο την οικονομική προσφορά της προσφεύγουσας, αφού καθ' υπέρβαση αυτής, προέβη όχι σε έναν γενικό έλεγχο της συμμόρφωσης (ή μη) των προσφερόμενων φωτιστικών προς τις προδιαγραφές της οικείας μελέτης, αλλά σε έναν εξονυχιστικό έλεγχο υποβολής (ή μη) κάθε τεχνικού στοιχείου, που - κατά τους όρους της διακήρυξης - υποβάλλεται μόνο από τον αναδειχθέντα ως ανάδοχο της σύμβασης. Ειδικότερα, ο υπόψη Δήμος παραβίασε: α) το άρθρο 1.1 των τεχνικών προδιαγραφών, όπου ορίζεται ότι: «...Ο Ανάδοχος θα προσκομίσει τα δικαιολογητικά που περιγράφονται στον πίνακα 1.1. Οι προβλεπόμενοι εργαστηριακοί έλεγχοι θα πρέπει να έχουν διενεργηθεί από οποιοδήποτε εργαστήριο διαπιστευμένο ή αναγνωρισμένο από το ΕΣΥΔ ή άλλο αντίστοιχο οργανισμό διαπίστευσης/αναγνώρισης ,κατά ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17025, χώρας της Ε.Ε...» και το άρθρο 1.2 των τεχνικών προδιαγραφών, όπου ορίζεται ότι: «...Ο Ανάδοχος θα προσκομίσει τα δικαιολογητικά που περιγράφονται στον πίνακα 1.2. Οι προβλεπόμενοι εργαστηριακοί έλεγχοι θα πρέπει να έχουν διενεργηθεί από οποιοδήποτε εργαστήριο διαπιστευμένο ή αναγνωρισμένο από το ΕΣΥΔ ή άλλο αντίστοιχο οργανισμό διαπίστευσης/αναγνώρισης ,κατά ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17025, χώρας της Ε.Ε...». Από το σαφές περιεχόμενο των ως άνω όρων της διακήρυξης, προκύπτει ότι μόνο ο ανάδοχος - και όχι ο υποψήφιος - οφείλει να προσκομίσει τα δικαιολογητικά του πίνακα 1.1, ήτοι, τα ISO, τις πιστοποιήσεις CE, ENEC, ENEC+ και τα test reports, απορριπτομένων των σχετικών ισχυρισμών του .... Και β) τα άρθρα 7.2 και 8.1 της ΕΣΥ, σύμφωνα με τα οποία ο ανάδοχος - και όχι ο υποψήφιος - αναλαμβάνει, κατά τη φάση

της εκτέλεσης της σύμβασης (και όχι κατά την διαδικασία ανάθεσής της), την ευθύνη πλήρους συμφωνίας των υλικών με τους ισχύοντες κανονισμούς και τις προδιαγραφές (βλ. άρ. 7.2 («Ποιότητα Υλικών»), όπου προβλέπεται ότι: *«7.2.1 Όλα τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν θα είναι της καλύτερης ποιότητας της αγοράς, χωρίς βλάβη ή ελάττωμα. Επίσης, θα είναι απόλυτα σύμφωνα με τα συμβατικά δεδομένα, τους ισχύοντες κανονισμούς και προδιαγραφές, καθώς και με τα συμβατικά δεδομένα της εργολαβίας, αρίστης ποιότητας και της απόλυτης έγκρισης της επίβλεψης, σχετικά με την προέλευση, τη σύνθεση, τις διαστάσεις, την αντοχή, την ποιότητα, την εμφάνιση κλπ....»*), και υποχρεούται να υποβάλει -ένα προς ένα- τα προς χρήση υλικά για έγκρισή τους από τον εργοδότη (βλ. άρ. 8.1 («Δοκιμές Υλικών»), όπου προβλέπεται ότι: *«Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση να γνωστοποιήσει στον ΚτΕ τις πηγές των υλικών που θα χρησιμοποιήσει για την κατασκευή του έργου. Πριν από τη χρήση ή την ενσωμάτωση κάποιου υλικού, θα πρέπει να υποβάλλεται στην επιβλέπουσα Υπηρεσία δείγμα για έγκριση. Η Υπηρεσία έχει το δικαίωμα να απορρίψει υλικά που θα χρησιμοποιηθούν χωρίς την έγκρισή της και να αξιώσει την απομάκρυνσή τους από το έργο. Η έγκριση της Υπηρεσίας πάντως για την τοποθέτηση κάποιου υλικού, δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από την ευθύνη του για την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα του έργου ή τμήματος αυτού. Όλα τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν στο έργο θα μπορεί να υπόκεινται σε επιθεώρηση, εξέταση και δοκιμή οποιαδήποτε στιγμή κατά την κρίση της επιβλέπουσας Υπηρεσίας και σύμφωνα με το τεύχος τεχνικής περιγραφής, το τεύχος τεχνικών προδιαγραφών των παρόντων τευχών και το εγκεκριμένο πρόγραμμα ποιότητας του Έργου...»*).

Από τα ανωτέρω αναφερόμενα συνάγεται σαφώς ότι η αναφορά της προσβαλλόμενης απόφασης στην παράλειψη προσκόμισης των πιστοποιητικών ISO, των πιστοποιήσεων CE, ENEC, ENEC+ και των test reports ή στην παράλειψη προσδιορισμού του εργοστασίου παραγωγής των φωτιστικών και του τόπου εγκατάστασής του, ως λόγων αποκλεισμού της προσφεύγουσας, έρχεται σε αντίθεση με τις θεμελιώδεις αρχές της διαφάνειας, της ισότητας των διαγωνιζομένων και της τυπικότητας, που διέπουν τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, αλλά και με τους

προρρηθέντες όρους της διακήρυξης, η δε γενική και αόριστη μνεία στην πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, κατά την οποία η προσφεύγουσα θα πρέπει να δώσει διευκρινίσεις για τα υλικά που προσφέρει *«...τα οποία πρέπει να είναι σύμφωνα και σε αντιστοίχιση με τις προδιαγραφές που αναφέρονται στη μελέτη, κατόπιν τεκμηρίωσης»*, δεν δύναται νομίμως να τεκμηριώσει τον αποκλεισμό της από τον υπόψη διαγωνισμό. Και τούτο, διότι ανεξαρτήτως της χρήσης της γενικού περιεχομένου φράσεως: *«κατόπιν τεκμηρίωσης»* στην ως άνω πρόσκληση, σε περίπτωση που ο Δήμος επιθυμούσε την υποβολή τόσο ειδικών και συγκεκριμένων τεχνικών στοιχείων και εγγράφων, όπως είναι π.χ οι πιστοποιήσεις CE, ENEC, ENEC+ κλπ — τα οποία, εξάλλου, κατά τη διακήρυξη υποβάλλονται μόνο από τον ανάδοχο — θα έπρεπε να το είχε επισημάνει ρητώς και σαφώς στην οικεία πρόσκληση, ώστε να μην καταλείπεται ουδεμία αμφιβολία ως προς τα στοιχεία/έγγραφα που ήταν υποχρεωτικώς υποβλητέα από τον προσκαλούμενο προς παροχή επεξηγήσεων οικονομικό φορέα. Επίσης, η αναφορά του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 στις *«επιλεγείσες τεχνικές λύσεις»* για τις οποίες δύναται να ζητηθούν επεξηγήσεις από τον προσφέροντα ουδόλως ταυτίζονται με το επίμαχο ζήτημα της πλήρωσης (ή μη) των τεχνικών προδιαγραφών, ως εσφαλμένα υπολαμβάνει η οικεία αναθέτουσα αρχή.

Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των διαγωνιζομένων και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL, σκ, 28, C-6/05, Medipac-Καζαντζίδης, σκ. 54). Δυνάμει των ανωτέρω αρχών, κάθε διαγωνιζόμενος οφείλει να υποβάλει μόνον τα αξιούμενα από τη διακήρυξη ή από τυχόν άλλη διάταξη στην οποία αυτή ρητώς παραπέμπει (πρβλ. ΣτΕ 5022/2012), προκειμένου να συμμετάσχει νομίμως στον διαγωνισμό και κατά συνέπεια, δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού για έγγραφα ή δικαιολογητικά μη απαιτούμενα από τη διακήρυξη ή εάν δεν προσκομίστηκαν δικαιολογητικά πρόσθετα ή διαφορετικά από τα ρητώς αξιούμενα (ΕΑ ΣτΕ 18, 53, 19, 19/2011, 254/2008, 318/2013 ΔΕΦΑΘ (ΑΣΦ) 18/2015, ΣτΕ 10833, 1084/2010). Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας, κατά τον οποίον θα έπρεπε να της είχε αποσταλεί 2<sup>η</sup> και σαφώς διατυπωμένη πρόσκληση προς συμπλήρωση των ελλειπόντων

στοιχείων ή προς διευκρίνιση των ήδη υποβληθέντων, θα πρέπει να γίνει αποδεκτός στην προκείμενη περίπτωση. Τούτο επιρρωνύεται και από αυτή καθαυτή την τεκμηρίωση απόρριψης της προσφοράς, ως περιλαμβάνεται στην προσβαλλόμενη πράξη, αφού η αναθέτουσα αρχή στοιχειοθετεί την μη πλήρωση των οικείων τεχνικών προδιαγραφών, ιδίως στις φωτογραφίες των υποβληθέντων τεχνικών φυλλαδίων. Ως βασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα: «... Μόνο το γεγονός ότι η αναθέτουσα αρχή δεν αντιλαμβάνεται την ύπαρξη γωνιομέτρου από τις φωτογραφίες του τεχνικού φυλλαδίου, δεν σημαίνει πως το φωτιστικό δεν διαθέτει το γωνιόμετρο που ζητείται, επισημαίνουμε δε εκ νέου πως η δυνατότητα κλίσης ενός φωτιστικού οδοφωτισμού καθορίζεται από τα διεθνή πρότυπα και όχι από τις απαιτήσεις της κάθε αναθέτουσας αρχής και τούτο διότι, όπως αναλύθηκε στην προσφυγή μας και δεν αντικρούστηκε από την αναθέτουσα αρχή, η τελική κλίση του φωτιστικού είναι αποτέλεσμα της φωτοτεχνικής μελέτης κατά το στάδιο της υλοποίησης του έργου. Το ίδιο ακριβώς ισχύει και ως προς τα κρεμαστά φωτιστικά: δεν είναι ότι δεν έχουν τη δυνατότητα περιστροφής κατά 20ο και κλίσης κατά 15ο, αλλά ότι «...πουθενά στις φωτογραφίες του φυλλαδίου δεν φαίνεται κάτι αντίστοιχο...». Το ίδιο ακριβώς ισχύει και ως προς το εύρος κλίσης: δεν είναι ότι τα φωτιστικά της προσφοράς μας δεν έχουν το επιτρεπόμενο εύρος κλίσης, αλλά ότι «...Η αναθέτουσα αρχή δεν έχει υπόψη της καμία διεθνή νομοθεσία σχετικά με το εύρος κλίσης των φωτιστικών...». Και πάλι, ακόμα και αν η αναθέτουσα αρχή δεν έχει υπόψη της καμία νομοθεσία σχετικά με το εύρος κλίσης των φωτιστικών, όφειλε να έχει λάβει υπόψη της κατά τη μελέτη του έργου την από το 2018 Τεχνική Οδηγία του Τ.Ε.Ε. σχετικά με τον σχεδιασμό και έλεγχο των εγκαταστάσεων οδοφωτισμού ... όπου, στην παράγραφο 3.5.2 αυτής, ρητά αναφέρεται η κλίση του φωτιστικού, η οποία, εάν είναι αναγκαία (απαίτηση που προκύπτει από την φωτοτεχνική μελέτη), τότε δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 10ο για την αποφυγή φωτορύπανσης. [...]».

Θα πρέπει τέλος να επισημανθεί ότι η προσβαλλόμενη πράξη δεν περιλαμβάνει κανέναν ισχυρισμό όσον αφορά στις επεξηγήσεις που παρασχέθηκαν επί της βιωσιμότητας του προτεινόμενου κόστους υλοποίησης της σύμβασης, αλλά ούτε και αμφισβητεί νόμιμα και αιτιολογημένα την επάρκεια ή την πληρότητα των στοιχείων τεκμηρίωσης της επίμαχης

οικονομικής προσφοράς ή την εν γένει δυνατότητα του συγκεκριμένου οικονομικού φορέα να υλοποιήσει και να παραδώσει το αντικείμενο της σύμβασης, χωρίς διακινδύνευση και για τον λόγο αυτόν, θα πρέπει να ακυρωθεί ως μη νόμιμη και περαιτέρω, ως ανατιολόγητη. Βάσει των προαναφερομένων, ο αποκλεισμός της προσφεύγουσας είναι μη νόμιμος, αφού ουδόλως αποδείχθηκε ότι η προσφορά της είναι ζημιογόνος, ως δε βασίμως αναφέρεται στην προσφυγή της: *«...η αιτιολόγηση της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς δεν συνιστά διαδικασία υποβολής οικονομικής και τεχνικής μελέτης του έργου. Σύμφωνα με τα νομολογιακώς κρατούντα, αρκεί να προσκομίζονται ορισμένα στοιχεία, εν όψει των οποίων να δύναται, ευλόγως, να υποτεθεί ότι το έργο είναι βιώσιμο, είτε αντικειμενικά είτε λόγω ιδιαίτερων συνθηκών που συντρέχουν υπέρ του προσφέροντος. [...]»*. Με βάση τα προαναφερόμενα και δεδομένου ότι, δυνάμει του άρθρ. 88 του ν. 4412/2016, αντικείμενο της αιτιολόγησης είναι η ασφαλής διάγνωση για το εάν η προσφερόμενη τιμή είναι τέτοιου ύψους, ώστε να αποδεικνύεται ότι η προσφορά είναι σοβαρή και οικονομικά βιώσιμη, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή θα πρέπει να γίνει καθ' ολοκληρίαν δεκτή.

8.. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, θα πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρο 363 παρ. 5 του ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ. 5 του π.δ 39/2017).

### **Για τους λόγους αυτούς**

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Ακυρώνει την με αριθμό 18/30.01.2023 απόφαση της οικονομικής επιτροπής του ..., με την οποία εγκρίθηκε το πρακτικό Νο 1 της επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού, κατά τα αναφερόμενα ειδικότερα στο σκεπτικό της παρούσας.

Διατάσσει την επιστροφή του προσκομισθέντος παραβόλου, ποσού επτά χιλιάδων εβδομήντα επτά ευρώ και εβδομήντα τριών λεπτών (7.077,73€).

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 17 Μαρτίου 2023 και εκδόθηκε στις 06 Απριλίου 2023 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

**Αριθμός απόφασης: 525/2023**

**Ο Πρόεδρος**

**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΟΛΗΣ**

**Η Γραμματέας**

**ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ**